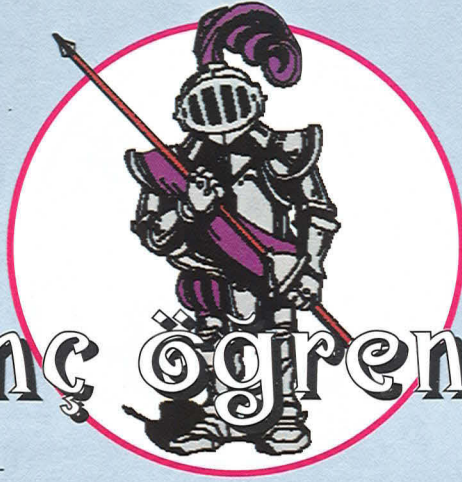

satranç öğreniyoruz

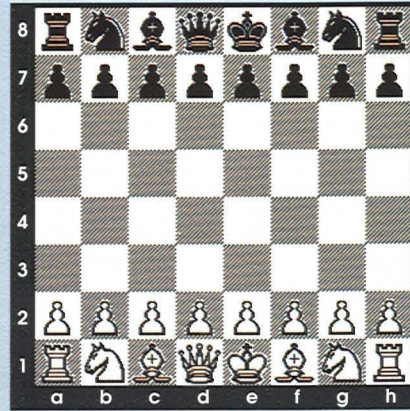

İlk Bilim Çocuk'ta sizlerle birlikte satranç oynamayı öğreneceğiz. Birçoğunuz büyükleriniz satranç oynarken onları seyretmiştir. Hatta satrançla okuldan, gazete ve dergilerden de tanışıklığınız olabilir. Yine okulda, büyüklerinizden, kitaplardan satranç öğrenmiş arkadaşlarınız vardır. Bu sayfamızda, satranç oynamayı hiç bilmediğinizi varsayarak en başından satranç oynamayı ve kurallarını anlatacağız.

Zor ve karmaşık bir oyun olarak bilinen satranç, aslında herkesin kolaylıkla oynayabileceği bir oyundur. Satranç oynamayı öğrendikten sonra, onun ne kadar zevkli ve düşünmeye dayalı bir oyun olduğunu göreceksiniz. Satranç bir zekâ oyunu olarak bilinir. Ancak hiçbir zaman zeki kişilerin çok iyi satranç oynadığı ya da çok iyi satranç oynayanların zeki olduğu söylenemez. İyi bir satranç oyuncusu olmak için çalışmak gereklidir. Bunun için de size bu sayfalarda elimizden geldiği kadar yardımcı olacağız. Ancak, bu sayfada satranç öğrenirken, acele etmemenizi ve sabırlı olmanızı istiyoruz.

Satranç çok eski bir oyundur. Kimin bulduğu bilinmese de, bu oyunun 4. ve 5. yüzyıllar arasında Orta Asya, Hindistan dolaylarından geldiği sanılıyor. Günümüzde ise dünyanın hemen her yerinde bu oyunun oynandığını görebilirsiniz. Ortada büyük resimde oynamaya hazır bir satranç tahtası ve taşlarını görüyorsunuz.

Tahtanın alt kısmında beyaz taşlar görülüyor. Bu beyaz takımdır. Biz buna kısaca Beyazlar diyeceğiz. Üst kısımda bulunan siyah takıma da Siyahlar denir. Kimin Beyaz kimin Siyah olacağı kurayla belirlenir. Ancak oynamak için acele etmeyin, daha öğrenmemiz gereken şeyler var.

Satranç 64 küçük kareye ayrılmış bir tahta üzerinde oynanır. Aşağıdaki ilk resimde boş bir satranç tahtası var.

Sizin de gördüğünüz gibi, karelerden 32'si beyaz 32'si siyah renktedir. (Siyah kareler bazen yeşil, kahverengi vb. gibi başka koyu renklerde, beyazlar ise açık renklerde olabilir. Tahta üzerindeki renk ne olursa olsun koyu karelere siyah, açık karelere beyaz kareler denir.)

Tahtanın Duruşu

Dergilerde, gazetelerde, kitaplarda böyle bir satranç tahtasıyla karşılaştığınızda oyunun başlangıcında üst tarafta Siyah, altta ise Beyaz taşlar bulunur.

İlk tahtadaki sarı yıldızla dikkat edin. Tahta öyle yerleştirilmelidir ki oyuncular karşılıklı oturduklarında en yakın sağ köşede hep beyaz kare bulunmalıdır.

Satranç Alfabesi

Satranç tahtalarına bakarsanız, tahtaların yanında ve altında rakamlar ve harfler göreceksiniz. Bu satranç oynamayı kolaylaştırmak için kullanılan bir yöntemdir. Bu işaretler sayesinde satranç tahtası üzerinde her karenin bir adı bulunur. İkinci tahtada, üstünde nokta bulunan karenin adı "d4" karesidir. Karelerin ismi belirlenirken önce harf "d" sonra rakam "4" söylenir.

Sıralar

Üçüncü tahtada noktaların bulunduğu yatay sıralanmış kareler 5. sırayı oluşturur.

Düşeyler

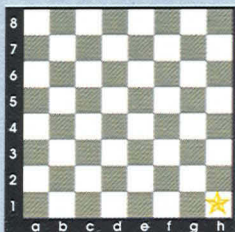
Sıralara dik olarak sıralanan kareler ise düşeyleri oluşturur. Dördüncü tahtadaki noktalar c düşeyi üzerindedir.

Çaprazlar

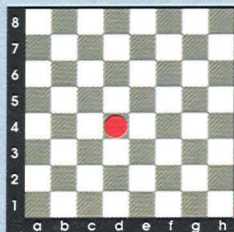
Sizin de tahmin ettiğiniz gibi çaprazlar, birbirine çapraz olarak sıralanan karelerden oluşur. Bunların da bir ismi vardır. Örneğin beşinci tahtada a3-f8 arasındaki siyah karelerin oluşturduğu a3-f8 çaprazı görülüyor.

Sorular

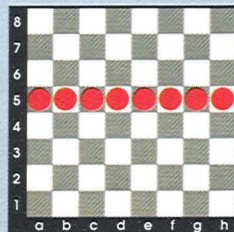
- 1- e4, c5, g6 karelerini bulun.
- 2- c düşeyi kaç kareden oluşur?
- 3- Tahtadaki en uzun çaprazların isimleri nelerdir?
- 4- a5-d1 çaprazında kaç kare vardır?
- 5- d8-h4 çaprazı f düşeyini hangi karede keser?

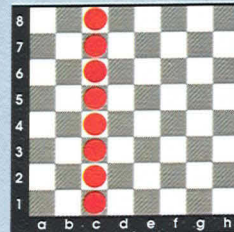
1

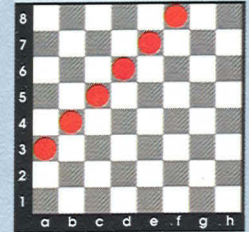
2

3

4

5